

REGGELI HIRLAP

Miskolc, XXXVI. évf., 16. sz.

Ára 14 fillér

Péntek, 1927 január 21

Ha a muzeumot rendbehozzák...

A barlangkutatók nemzetközi szövetsége ebben az évben Magyarországon tartja meg a kongresszusát és a kongresszus helyéül a rendező bizottság nem Budapestet jelölte ki, hanem Miskolcot. A kongresszusnak, — jöllehet csak szeptemberben lesz megtartva, — már nagy vonakodással készen is van a programja. A német, spanyol, francia, holland és osztrák tudósok a program szerint meglátogatnák a Bükk barlangjait, az aggteleki cseppkő-barlangot és tanulmányoznák a muzeumban felhalmozott archeológiai leleteket. Bizonyára van még egy pár pontja a gondosan összeállított programnak, amelyet azonban nem egész bizonyos, hogy Miskolcra kiindulva bonyolítanak le. — Tudniillik a kongresszus Miskolcon való megtartásának van egy feltétele és pedig az, hogy szeptemberig hozza rendbe a város a muzeumot.

Azon igazán semmi csodálkozni való nincs, hogy öt nemzet barlangkutató tudósai magyarországi kongresszusukat éppen Miskolcon akarják megtartani. Hiszen tudvalevő, hogy egy miskolci ház-építkezésnél találták meg azt a kőszekelőt, mely az első jégkori leletnek tekinthető, a Bükk barlangjai vetették felszínre először és a legnagyobb számban azokat az állati maradványokat és szerszámokat, melyek az ősember itt lezajlott életéről tanuskodnak és végül az ország összes muzeuma között a miskolci a leggazdagabb paleolitikumban és általában a pleisztocén-korszakból származó leletekben. Azután még valami. Breuil abbé-nak, a párisi archeológiai intézet igazgatójának és az archeológiával foglalkozó tudósoknak egybehangzó megállapítása szerint a potom nyolcvanezer évre terjedő jégkorszaknak volt egy olyan korszaka, amelyről csak annyit tud a tudomány, amennyit a bükki leletek elárulnak. Ebben az időben tehát a Bükk völgyeiből indult a „kultúra“ nyugat felé és az a korszak is, amelyről csak a bükki maradványokból alkothattunk némi fogalmat, felőle vagy tízezer esztendő, tehát jóval többet, mint amilyen idős az írott emlékekre támaszkodó világtörténelem.

Mindezt pedig azért tartottuk szükségesnek elmondani, hogy annál kirívóbb legyen az a feltétel, melytől a barlangkutatók nemzetközi kongresszusának Miskolcon való megtartását teszi függővé a rendező bizottság. Semmi kétség nem fér hozzá, hogy a város rendbe hozhatja szeptemberig a muzeumot, hiszen egy kis takarítás és tatarozás elmulasztásával nem teszi lehetővé, hogy elessen attól a tisztességtől és dícsőségtől, amelyet egy ilyen nemzetközi kongresszus a városra nézve jelent. Csak éppen az a szomorú, hogy egyáltalában lehetett ilyen feltételt kitűzni, mint a kongresszus Miskolcon való megtartásának sine qua non-át. Miskolcon már régen állnia kellene a muzeumnak és réges régen külön termekben kellene, hogy felhalmozva és osztályozva legyenek a jégkorszak maradványai. Oh, persze, — halljuk az ellenvetést, — hiszen a város gondoskodott már arról, hogy a muzeum tulsufaltsága megszűnjön és a műi kereskedelmi iskola kiköltözésével felszabadult termekben értékeink megfelelő módon rendezze el a muzeum anyagát.

A gondoskodás valóban megtörtént, viszont igaz az is, hogy a termek üresen konganak, mert a dolog nem olyan egyszerű, hogy az iskolapadokat kitöltjük a termekből és helyükre betöljük a muzeum üvegszekrényeit. Most már az egész épület a muzeumné, miért nem kezdtek meg tehát már eddig az épületnek muzeumi céljaira való átalakítását? Néhány évtizednyi késés már eddig is történt, miért az évtizedeket még megtoldani hónapokkal, amely mulasztás miatt esetleg néhány évtizedet késik majd — a kongresszus? Hiszen lehetne arról is beszélni, — hogy abból a szűk épületről, miért a női kereskedelmi iskola költözött ki és miért nem a muzeum. Vannak városok, amelyek nem rendelkeznek olyan speciális gyűjteménnyel, mint Miskolc és mégis tudtak muzeumuknak díszes, tágas és méltó hajlékot emelni. Ott van Marosvásárhely és ott van Szeged. Mind a két városnak van világvárosi nivójú kulturpalotája. Mi a kulturpalotát specializáltuk zenepalotára, tehát nincs méltó muzeumnak s ami még ennél is különösebb, — hangversenytermünk sincs.

Nincs méltó muzeumnak, pedig Miskolcot kizárólag arról ismerik világszerte, ahol az archeológia tudományát művelik, hogy Miskolc szűk Muzeumban van összehalmozva a világ egyik leggazdagabb, de mindenesetre legspeciálisabb jégkori gyűjteménye. Késő bánat ma már egy díszes és tágas muzeum hiányáról beszélni, de legalább a mostani muzeum rendbehozatalát kell minél rövidebb időn belül megkezdeni, mert helyrehozhatatlan mulasztás lenne, ha ilyen csekélyesség miatt elmaradna a kongresszus, mely pár napig Miskolcra irányíthatná az egész tudományos világ figyelmét.

LAPPANGÓ KORMANYVÁLSÁG FRANCIAORSZÁGBAN

A francia politika folytatja baloldali orientációját

Rövidesen zátonyra fut a Nemzeti Összetartás kormánya — Miért nem haladhat egy uton a frank és a béke stabilizációja — Briand, Caillaux, Herriot és Painlevé részvételével nagy baloldali koalíciós kormányra van kilátás

A jobboldal bukása a versaillesi szerződés revízióját jelenti

Páris, január 20. (A R. H. párisi tudósítójától.) Január elsőjére lejárt a francia kormány kivételes felhatalmazása, amely szerint

csaknem egy fél éven át rendeletkel kormányozott Poincaré.

E hónapban a parlament visszakapta kritikai jogát és a kormány köteles minden augusztus óta kibocsátott rendeletét a kamara elé terjeszteni ratifikálás végett. Ezek a rendeletok magukban véve aligha jelentenek veszélyt a nemzeti összetartás kormányára nézve, amely a frank katasztrófális zuhanása idején született meg, de

augusztustól januárig olyan események játszódtak le a francia politika minden terén, amelyek hovatovább lehetetlenné teszik a heterogén elemekből alakult kormány további együttműködését.

Mindenekelőtt elmult az az immunis vesztély, amely a legteljesebb pénzügyi összeomlás veszélyével fenyegetett. Azt lehet mondani, hogy

a frank hat hét óta stabil a fontsterling 122-es árfolyamán.

Stabil, de nem stabilizált. Stabil a revalorizáció első állomása, ami az állam pénzügyi-technikai szempontjából nézve előnyös és a Francia Bank időközben felhalmozott valutataralékja hosszabb időn át fekezheti az esetleges tőzsdéi támadásokat. Poincaré számára nagy politikai erőforrást jelent az a körülmény, hogy öt hónap alatt pontosan százhusz ponttal tudta visszajavítani a frank árfolyamát a fonttal szemben és

ezt az erőt megduplázza azzal a kilátással, amelyet a konzervatív sajtó szívesen korpoltál, hogy Poincaré esetleges távozása a kormány éléről a frank újabb összeomlását vonná maga után.

Ez a tétel talán teljes egészében helyt állt volna néhány hónappal ezelőtt, azonban ma, amikor a munkanélküliség az ipart és kereskedelmet paralizálta,

a tőke bizalma megrendült Poincarét illetően.

Itt futólag meg kell jegyeznünk, hogy a gazdasági krízis, amely különben szerencsésen összeesett a szokásos téli „holt szezonnal“, lassankint enyhül és

A Reggeli Hírlap tárcá-naptára

Szombat: Kórákó Béla — A méltóságos ur.

Vasárnap: Lux Terka — Utolsó jelenet.

Ifjuság muzsikája

— A Reggeli Hírlap eredeti tárcája. —

Írta: Illés Endre

I.

— Gabi!

Ha utánaszóltak, nem is nallotta

A tizenegyedik év kalózhajóján a fiatal-ság vizeit járta éppen. Szívében valami állandó piros, forró izgalom dobolt, magányos álmait vakmerő, elképzelt kalandok fűtötték át, kétárbócos, karcu schounerén feleke volt a lobogó.

A távoli égtájak sok titokzatossága egy-másba szötte álmait: izzó, kis koponyájában összekeveredett Atlantisz, az elsőlyedt világ, az indák mesebeli kincsével. S az ezüst országának óriás tükrei halványan csillogtak a képzelet páras meszsísegeiben.

A szobáját, ha engedik, hajókajütnek rendezi be. A kisvárost pedig, ha rajta mulik, legszívesebben várfallal veszi körül.

De nem engedték.

Lázongó vágyaival így hát kiszókött az álomtalan s békés házak közül a város-széli hegyekbe. Nyaranként, ha sütött a nap, minden délután a Katalin-erdőn tá-nyázott.

A sűrű fenyvesben, a meredek hegyoldalon, egy kis kunyhót épített. Friss galyakból tördelt, a hajló ágakkal négy fal körülfut. A földet belül ledömöckölte a falak szövétét kívül egyre sűrűbbre szötte. Később, a szomszédos hegyről, hálizsákban tölgyleveleket hozott: a fekvőhelyt hintette fel puhára. S amint multak a napok, a galyak közé kémlőlyukak is

a legjelentősebb ipari ágakban a munka felvétele megindult.

A munkanélküliség egyébként is legfőképpen a Párisba, Lyonba és Marseillesbe szorult idegeneket érintette, a vidéken és a bányákban dolgozó idegenek nem szenvedték meg a krízist. Ami speciálisan a Párisban munkátlaná vált magyarokat illeti, azokon a párisi magyar követség a legloyálisabban segített, amivel többszáz embernek halálát érdemelte ki. Miután pedig a stabilizáció első állomása ilyen nagy mértékű munkanélküliséget vont maga után, felmerült az a kérdés, hogy

meddig lehet elmenni a frank revalorizációjában anélkül, hogy ez a francia termelésre ne járjon végzetes katasztrófával.

Anglia és Németország példája azt mutatja, hogy az aranyérték a kereskedelmi piacok elvesztését vagy legalább is megszüntetését jelenti, a francia termelés azonban hosszabb — egy vagy két éves — lejáratu krízisre ninesen felkészülve anyagilag.

A politikai és gazdasági közvélemény szívesen látná, ha a kormány, Poincaré, vagy más fixírozná a frank árfolyamát 130 vagy 140 ponton a fontsterlinghez viszonyítva. A jelek szerint, Poincaré erre nem hajlandó, sőt

a frankot még vissza akarja emelni a nyolcvanas árfolyamra, de senki sem tudja, hogy mikor és ez a bizonytalanság minden ipari és kereskedelmi kalkulációt megbénít.

Részben ide vezethető vissza, hogy január kilencedikén a szenátus egy harmadának megújítása alkalmával

a baloldal jelentős tért hódított a szenátusban.

A baloldal győzelme egyrészt Millerand volt reakciós köztársasági elnök, Billiet szenátor, a volt Bloc National pénzügyi támogatója, Selves jobboldali szenátusi elnök bukásátában jelentkezik, másrészt abban, hogy

először alakul meg a francia szenátusban a szociáldemokrata szenátorok tizennygy szenátorból álló pártja.

Ha még ehhez hozzávesszük azt, hogy a kamara elnökévé, a köztársaság harmadik funkcionáriusává szintén egy szociáldemokrata képviselőt, Fernand Bouissont választották meg, mindezek a szímtomák egybevetésével megállapíthatjuk, hogy

kerültek. Majd lörésekké tagították őket. Végül a négy sarokban félelmetes toboz-guák halmozódtak fel. S délutánonkiut sítva repült ki a löréseken a sok száraz, barna toboz. Szerencsére, nem járt arra senki.

De a legszívesebben leheveredett.

Hanyattfeküdt a zörgő tölgylevelek-n, kezét összekulcsolta a feje alatt, fődél nélküli kis kunyhójából magasba nézett. A sűrűn nőtt fák között tenyérnyi darabot látott csak az égből. S ezen a kis darabon is egyre mentek a felhők.

O fekiúdt a kunyhóban.

A letördelt, tüleveses galyak a száradó fenyő súlyos, fanyar illatát lopták a tüdőjébe: elnehezítették a fejét s a messzeségekbe nyitották a szeméit.

Fent mentek: foszlottak és összeálltak a felhők. Itt lenn esend volt.

Egy kő indult meg néha a hegyoldalon. A távolban kirándulók énekeltek. Valami állat surrant el a fák alatt.

De mindez csak egy pillanattig tartott. A kő leért a völgybe, az ének kenyes selymét foszlányokra tépték a hegyes ágak, a gyors lépések eldobogtak.

S újra esend lett.

Öt nem is igen zavarta.

Tengeren hajóztott ebben a pillanatban, vagy éppen teveháton görnyedt a sivatari szélben. Erdőket gyújtott fel Délamerika rengetegeiben, vadakkal harcolt a Csendes-óceán szigetein. Átkerült a kínai falon, lobogóját kitűzte a sarkon, gyermekfejnyi gyémántot talált Fokvárosban. Leszállt a föld mélyébe s átrepült a csillagokra is.

Ebben a csendben határozta el egyszer: amire felnő, elmegy Egyiptomba. Thebae mellé. Nem tudta „T“-vel vagy „Th“-vel írják-e a százkapus Thebaet. De ez mellékes is volt. Szigorúan föltek, hogy amire odaér, elhagyja a vezetőt, magányosan lopózik ki a romok közé s a sivatag szélén, a páras hajnalban, a földre tett füllel ellopja majd a naphasadáskor meg-

a francia politika a Poincaré „Union-Nationale“ epizódja dacára folytatja baloldali orientációját és ez az út nem Poincaré útja.

A kormány kebelében uralkodó differencia élesebb mértékben jelentkezik a parlamenti pártok között s a jelek szerint

alig két hét választ el attól, hogy a kormány hajója zátonyra fut.

A krízis elkerülhetetlen és a krízis leg-súlyosabb oka a gazdasági kérdéseken túl a külpolitikai nézeteltérés. Rámutatunk már arra, hogy

a francia-német közeledés és barátság politikája természetesen a versaillesi békeszerződés revíziójához vezet.

Az eddigi meg egyezések szerint a szövetségközi katonai ellenőrző bizottság működése február elején megszűnik Németországban és ezt az ellenőrző funkciót a népszövetség végzi a jövőben.

ez a változás maga után vonja a versaillesi szerződésben stipulált garancia-pontok megváltoztatását is, de a szerződésnek ilyen fontos módosítása a francia jobboldali pártok diplomáciai tanának bukását jelenti,

amit a jobboldali pártok és ezeknek a kormányban helyet foglaló képviselői annál kevésbé irnak alá, mert az első lépés után utban van a másik, — a legsúlyosabb:

a Rajna balpartjának idő előtti (1935) kiürítése.

A parlamentnek kell most már dönteni arról, hogy

Briand külpolitikáját helyesnek tartja-e vagy sem.

Ennek a döntésnek még e hónapokban el kell következnie és valószínű, hogy

Briand ebből a vitából a kamara bizalmával megerősítve fog kikerülni, amit a kormány jobboldali tagjai aligha nyelnek le — lemondás nélkül.

A nemzeti összetartás koalíciójáról már e pillanatban el lehet mondani, hogy megbukott.

Kérdés az, hogy a szenátusi választások után a baloldali pártok elismerik-e Poincarét, hogy alkalmas egy tiszta — baloldali kormány vezetésére? Ugy tűnik ki, hogy

egy nagy baloldali koalíciós kormány: Briand, Caillaux, Herriot, Painlevé sáncsai sokkal erősebbek, mint valaha.

Kóródy Béla.

szólaló Memnon-szobrok muzsikáját.

Mert épp akkor olvasott rólok.

S az irtózatos messzeségből hallotta is ezt a csodás muzsikát, hallotta egész délután: amíg csak vörhenyes tűzzel az alkonyt nem hozták el az ég tenyérnyi darabján a felhők. S haza kellett menni.

II.

Elmult az a délután, elmult lassan a nyár, elmultak az évek. S a muló évekkel mind ritkábban járt a Katalin-erdőre. S ha néha ki is ment: a fákra véssett titkos jelek közül egyre kevesebbre emlékezett. A kunyhót elmosták az esők. A muzsika édes méze keseredni kezdett.

S egyszer egy könyvet olvasott. Azt olvasta: nem is a Memnon-szobrok muzsikájának, csak a megrepesztett kő repedezik tovább. A kezdődő hajnalban a nap felszivja az éjszakai harmatot s ez okozza a különös hangokat.

Egy tü hegye tört a gondolatai közé. Kissé megfájdult a szíve. Ekkor mulott el az ifjuság.

S még egyszer jutott eszébe az a régi délután.

Sok-sok év múlva egy újabb könyv akadt a kezébe. S amire végzett vele: egy újabb elmélettel ismerkedett meg.

Ott lenn, Thebae mellett, nem is a kő repedése zeng, csupán egy rejtett szakadékba a homok pereg. De a szakadék már rég betelt. S a szobrok is hallgatnak azóta.

Hallgattak már akkor is, amikor ő álmodott rólok.

Fanyarul mosolygott.

— Ugy lesz...

Nem hallotta már ő sem az ifjuság megálmodott muzsikáját.

Elmulott minden.

S ugy mult el, mintha valami kegyetlen, hideg őszi szél fujná az emberi életet s az évek csak fázós, novemberi madarak lennének: leszakadnak. Itt elmarad egy, ott leesik kettő. Észre sem venni. Egyszerre szerteprepült mind.